

TO'G'RI TALAFFUZNING INGLIZ TILIDA SAMARALI MULOQOTGA TA'SIRI

Rashidova Marjona Shamsiddin qizi

2-bosqich talaba

Ingliz tili fakulteti, Samarqand Davlat chet tillar instituti

Turdiyeva Baxtigul Anvarovna

2-bosqich talaba

Ingliz tili fakulteti, Samarqand Davlat chet tillar institute

Annotatsiya: Ingliz tili hozirgi kunda xalqaro miqyosda aloqa vositasi sifatida keng qo'llanilmoqda. Bu tilni juda mukammal tarzda o'rganish uchun grammatik bilim, boy leksik zaxira bo'lishi kerak va bu tilda mukammal tarzida muloqot qilish uchun to'g'ri talaffuz qilishni bilish kerak. To'g'ri talaffuz qilishni bilgan insoning muloqoti xuddi native speakerlarning speaking o'xshaydi. Ushbu maqolada to'g'ri talaffuz qilishning ba'zi qoidalari aytib o'tiladi. Bu qoidalaridan foydalangan insonning speaking darajasi C1 darajaga ko'tariladi va native speakerlarga o'xshaydi.

Kalit so'zlar: Ingliz tili talaffuzi, fonetik va orfografik tafovutlar, so'z stressi, intonatsiya, fonetik xususiyatlar.

Hozirgi kunda ingliz tili eng rivojlangan til hisoblanadi. Bu tilni ko'pgina davlatlarning o'zlarining milliy tillarga aylantirgan va bu tilda muloqot qilishadi. Hozirgi kunda ingliz tili nafaqat anglo sango xalqlari orasida balki boshqa ko'plab davlatlarda ham o'rganilayotgan xalqaro kommunikatsiya tili sifatida juda ko'plab yillardan beri foydalanib kelmoqda. Ingliz tilining bu darajadagi muvaffaqiyat uning siyosiy madaniy ilmiy va iqtisodiy sohalarda qo'llanib kelishi hisoblanadi va u ko'plab kompaniyalar va ta'lim muassasalarda ham asosiy til sifatida qo'llanib

kelmoqda. Hozirgi kunda bu tilni o'rganish yosh u qari insonlardan tala qilib kelinmoqda nafaqat talab qilinmoqda balki zaruriy vazifalardan biri ham deb belgilangan. Bu tilini o'rganish faqatgina chet tillarni o'rganayotgan talabalardan emas hattoki tibbiyot insitutda, iqtisodiyot yoki tabiiy fanlarni o'rganayotgan bo'lajak kadrlardan ham talab qilinyapti. Hozirgi kunda ingliz tilidan yuqori darajadagi sertifikat olish maktab va insitut o'qituvchilardan kuchli talab qilib kelinmoqda. Bu turdagi sertifikat olish uchun hozirgi kunda anchagina murakkablashgan. Xorijiy tillardan sertifikat olish uchun chet tilini yangi boshlagan talaba uchun bazi qiyinchiliklarga duch keladi. Ingliz tilini o'rganish davomida ba'zi omillarni hisobga olish zarur shu jumladan grammatikani, leksikani va talffuzni o'rganish Shu qiyinchiliklardan biri

ularning yozish va gapirish ko'nikmalardan biridir. Eng asosiysi bu gapirish ko'nikmasida to'g'ri talaffuz qilishdir. Talabalar ko'pincha yozilgan so'zlarni noto'g'ri talaffuz qilishmaydi, ular qanday yozilgan bo'lsa shunday o'qishadi va ular talaffuz qoidalarga nibatan zid ishlagan bo'ladilar va talaffuzlari xunuk chiqishga sababchi bo'lgan bo'ladilar. Sababi ingliz tilida yozilgan har bir so'z yozilgani kabi o'qilmaydi. Buning asosiy sababi uning tarixiga bog'liq bo'ladi. Tog'ri tallaffuzni o'rganish uchun eng avvalo qaysi so'z qanday tallaffuz qilinadi shuni o'rganish kerak. Hozirgi kunda rivojlangan tillar nemis tili, fransuz tili kabi yozilgan so'z qanday yozilgan bo'lsa shunday o'qilmaydi ingliz tili ham shu tillarga o'xshab ketadi. Til o'rganish boshlagan insonlarning qiladigan katta xato bu boshidan to'g'ri talaffuz qilishni o'rganmaydi, so'zni to'g'ridan to'g'ri o'qib boraveradi va bu talaffuz xunuklashiga sababchi bo'ladi. Agar boshidan bu xatolarni qilmasa nutqi ham ravon chiroyli chiqadigan bo'ladi. Misol uchun yangi tayyorlanisni boshlagan talabaga **tion** mana shu harflar birikmasini o'qi desangiz uni xuddi yozilgani kabi o'qiydi aslida uni **shin** deb o'qishi kerak. Bu so'zlarni to'g'ri aytadigan bir qancha lug'at ko'rinishidagi platformalar ishlab chiqilgan shulardan o'rgansa ham bo'ladi. Bu platformalarga quyidagi platformalar kiradi:

Cambrige bu platforma lug'atlarni ingliz tilida chiqarib beradi talaffuzni aniq tarzda talaffuz qiladi

Wisdom bundan xoxlagan turdagi so'zni topsa bo'ladi bu ham aniq tarzda talaffuz qiladi

Oxford bu platforma ham ingliz ingliz tilida tarjima qiladi va lug'at boyligi o'sishiga sababchi bo'ladi

English uzbek dictionary ham boshqa yaxshi ilova talaffuz uchun.

Yangi kelgan abituriendlarni bu ilova bilan tanishtirib va ularga to'g'ri talaffuz haqida kamida 1 oy dars o'tilsa shunda abituriendlarda talaffuz jarayoni muvaffaqiyatli tarzda o'sadi va deyarli o'zlariga o'zlari gap tuzib gapiradilar. Vaqt o'tgan sayin ular gap tuzishni o'rgansalar ular darajalari B1 darjadan C1 darajaga ko'tarilishiga sababchilar. To'g'ri boshida ancha vaq qiyinaladi ammo oxirida hech qanaqa qiyinchiliklarsiz gapira oladi chunki u grammatikani leksikani fonetikani biladi. Yana bir muhim qoida so'zlardagi urg'u qayerga tushayotganiga e'tibor berish shunga e'tibor berib talaffuz qilinsa uning talaffuzi xuddi native speakerlarga o'xshab ketadi.

FOYDALANILGAN ADABIYOTLAR

1. <https://intereuroconf.com/index.php/ispc/article/download/5317/3917/3911>
2. Importance of pronunciation in english language communication” Pandya
3. Disha Prashant

4. Crystal, D. (2003). English as a Global Language. Cambridge: Cambridge
5. University Press. Ingliz tilining global tildagi o'rni va uning fonetik xususiyatlarini
6. o'rganadi.
- Roach, P. (2009). English Phonetics and Phonology: A Practical Course.
7. Cambridge: Cambridge University Press. Ingliz fonetikasi va fonologiyasi haqidagi
8. asosiy ilmiy manba bo'lib, talaffuz va yozish o'rtasidagi farqlarni tushuntiradi.
5. Wells, J. C. (2008). Accents of English. Cambridge: Cambridge University
9. Press. Bu asar ingliz tilidagi aksentlar va talaffuzning o'zgarishi haqidagi muhim
10. tadqiqotlarni o'z ichiga oladi.
6. Hancock, M. (2013). English Pronunciation in Use: Intermediate. Cambridge:
11. Cambridge University Press. Ingliz tilidagi talaffuzni o'rganishga qaratilgan qo'llanma.
7. Hayes, B. (2009). Introductory Phonology. Oxford: Blackwell Publishing.
12. Fonetika va uning til o'rganishga ta'siri haqida mukammal tushuncha beradi.
8. Bamm, K. (2015). Phonological Variation in English. London: Routledge.
13. Ingliz tilidagi fonologik o'zgarishlar va ularning talaffuzga ta'siri haqida batafsil tahlil.
9. Yule, G. (2014). The Study of Language. Cambridge: Cambridge University